

Beszéljünk a Bősi-Nagymarosi Vízlépcsőrendszerről

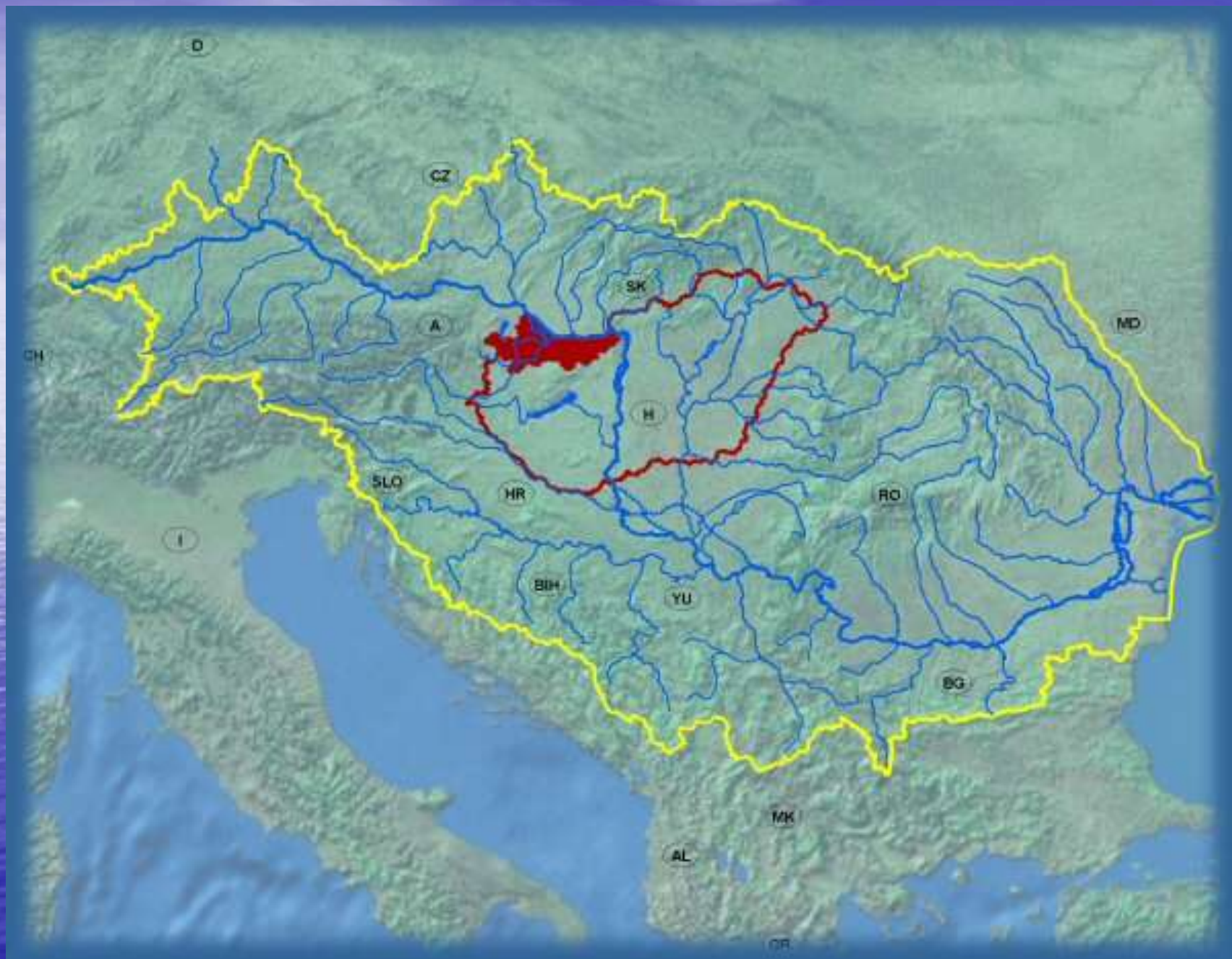
**„A múltat újra meg újra fel kell fedezni”
(Illyés Gyula-Csoóri Sándor)**

Tartalom

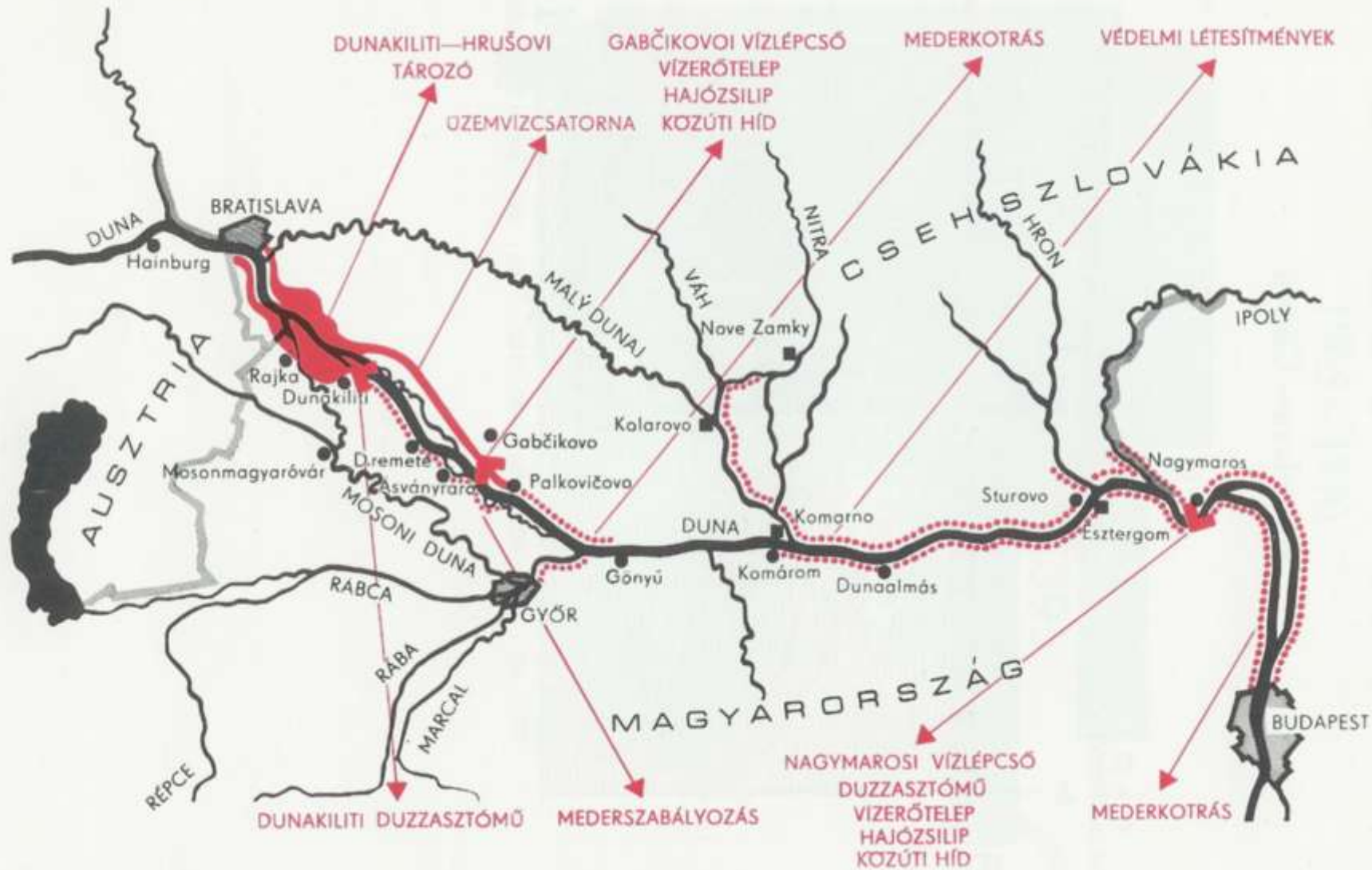
- **Miért kell beszélni újra a BNV-ről?**
- **Milyen létesítményeket tartalmazott az 1977-es szerződés?**
- **A BNV történetének kronológiája**
- **A BNV ellen felhozott „vádak”**
- **A hágai ítélet**
- **Képek**
- **Epilógus**

- Idén lesz 22 éve az építkezés leállításának, s két évvel ezelőtt a „megemlékezések”, „nosztalgiázások” ellepték a médiumokat
- Napjainkban újra felszínre került a vízlépcsők építésének gondolata, de az „ellenzők” azonnal működésbe léptek
- Mosonyi professzor halála utáni megemlékezéseket az állandóan figyelő „Nagy Testvér” kommentálta
- Pozícióban maradtak azok, akik a csődhalmazt előidéztek (pl. „MTA Szigetköz Munkacsoport titkára”)
- Tovább folytatódik a közvélemény félrevezetése
- Olyan dolgot próbálunk védeni, ami nem védhető
- Lévai András akadémikus könyve: A Duna Pozsony alatti magyar szakaszának tragédiája





A BNV eredeti terv szerinti létesítményei



Map

Satellite

Hybrid









Sztálinista agyrém-e a BNV?

**A Hidrológiai Közlöny 1994. évi
(74. évfolyam) 5. számában jelent
meg**

**„A vízlépcső történetének
kronológiája”,
amely három részre bontva
tárgyalja a Duna magyar
szakaszának vízerő-
hasznosításával és
hajóútfejlesztésével kapcsolatos
elképzeléseket.**

- 1887-1903: Viczián Ede felméri Magyarország vízerőkészletét
- 1911: Buss és Schmidthausen Pozsony és Győr között három vízlépcső építését tervezik
- 1917: Fischer-Reinau „a Duna, mint vízi út és energiaforrás” címmel terveket mutat be
- 1917: A budapesti Duna Konferencián megalakul a Rajna-Majna-Duna Szövetség

- 1935: Bornemissza Géza m. kir. Ipari miniszter a parlament elé terjeszti a "Magyarország energiakészletei" című javaslatokat (Sztálin ereje teljében volt!)
- 1942: Mosonyi Emil megkezdi a nagymarosi (visegrádi) vízlépcsőtervének első konkrét megfogalmazását
- 1950: Mosonyi Emil az MTA ülésén javaslatot tesz a Csehszlovákiával közös vízlépcsőrendszer terveinek kidolgozására

- 1952: Magyar kormányhatározat a nagymarosi vízlépcső beruházásának előkészítéséről
- 1958: Megkezdődik a közös magyar-csehszlovák tervezési munka
- 1964: Elkészül a közös beruházási program
- 1964-1969: a közös beruházási program hatósági egyeztetései, további kutatási és feltárási munkák

- 1969-1975: Újabb vizsgálatok és egyeztetések, a módosított beruházási program elkészítése
- 1975-1977: Az államközi szerződés kidolgozása
- 1977: Az államközi szerződés aláírása
- 1978: Az MTA Vízgazdálkodási Bizottsága javasolja a megfigyelőrendszer kibővítését
- 1978: Megkezdődnek a kivitelezési munkálatok Bős térségében

- 1981: Az MTA bizottságot hoz létre a vízlépcsőrendszer mezőgazdasági és környezeti hatásainak értékelésére
- 1981: A magyar fél – a gazdasági problémák miatt- javaslatot tesz a beruházás megvalósítási ütemének módosítására
- 1981: A Valóság c. folyóiratban megjelenik Vargha János nevezetes cikke (!)
- 1983-85 között az MTA és az OMFB közös tanulmányt készít „A Duna távlati komplex hasznosítása” címmel

- 1986: Aláírják az osztrákokkal a nagymarosi vízlépcső felépítéséről szóló szerződést
- 1988 október: A magyar országgyűlés nagy többséggel megszavazza a vízlépcsőrendszer megvalósításáról szóló határozatot
- Közben viták, tüntetések zajlanak
- 1989 február: A magyar fél javaslatára megállapodást írnak alá a gyorsított ütemű kivitelezésről

- 1989 május 13.: A nagymarosi munkálatok ideiglenes felfüggesztése („ökológiai szükséghelyzet”)
- 1989 június: Felfüggesztik a dunakiliti építkezést is
- 1989 október: A magyar országgyűlés határozata a nagymarosi építkezés teljes leállításáról
- Közben zajlik a „rendszerelváltás” előkészítése, az „eredeti tőkefelhalmozás”
- 1990 szeptember: A csehszlovákok hét tervváltozatot („C” variáns is) terjeszt a magyar fél elé

- 1990 november: Magyar-osztrák megállapodás a nagymarosi építkezés leállítása miatt fizetendő költségekről (2.65 milliárd schilling+kamatok)
- 1991 január: Északi szomszédunk dönt a bősi erőmű ideiglenes üzembe helyezéséről és az ehhez szükséges „C” változat megépítéséről
- 1991 tavasza: Magyar próbálkozás az államközi szerződés felbontásával kapcsolatban

- 1991 július: A Cseh- és Szlovák Szövetségi köztársaság kormánya jóváhagyja a „C” változat megépítését, amit 1991 novemberében meg is kezdenek külföldi vállalkozók közreműködésével
- 1991 vége: A Duna Kör kidolgozza a „papírtigris elméletet”
- 1992 május: A magyar parlament határozatot hoz az államközi szerződés egyoldalú megszüntetéséről
- 1992 október: A „papírtigris” működésbe lép

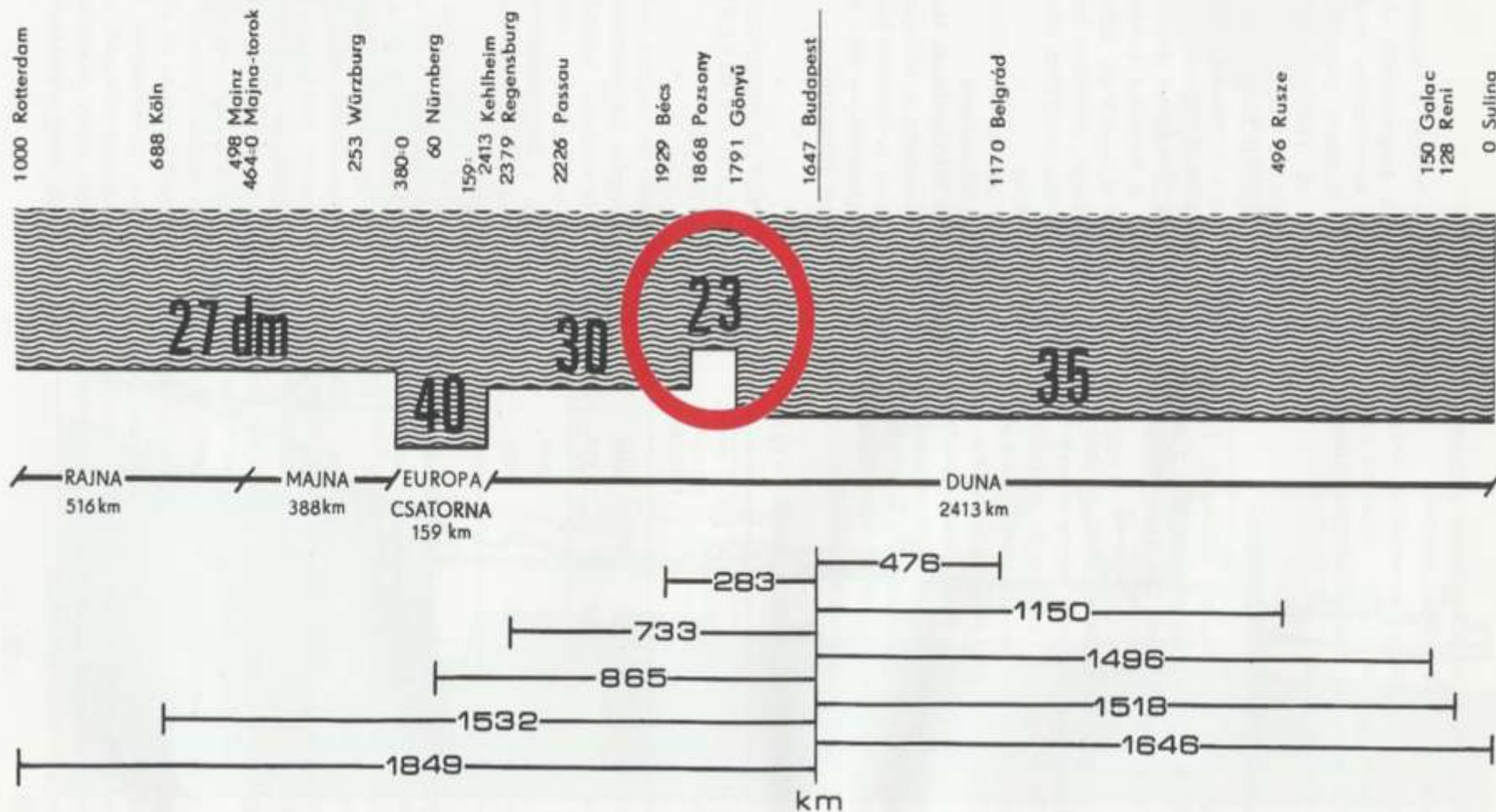
- 1993: A magyar és a szlovák kormány a Hágai Nemzetközi Bírósághoz fordul és aláírják az alávetési nyilatkozatot
- 1994: Szlovákia megkezdi a „C” változat végleges kiépítését, Magyarország pedig a nagymarosi munkagödör elbontását...
- 1997. szeptember 25.: A hágai bíróság meghozza ítéletét, amelyet egyes hazai személyiségek furcsa módon „győzelemként” próbálnak beállítani..

A vízlépcsőrendszer célja

- Hajózás
- Energiatermelés
- Árvízmentesítés
- Egyéb: vízpótlás, ökológiai vízigény biztosítása, területfejlesztés, turizmus, üdülés, vízi sport



A Duna—Rajna víziút vízmélységei a Gabčíkovo—Nagymarosi Vízlépcsőrendszer megépítése nélkül





A dunai hajóút négy szűk keresztmetszete

TEN-T Priority Project No. 18

Understanding the TEN-T Priority Project No. 18

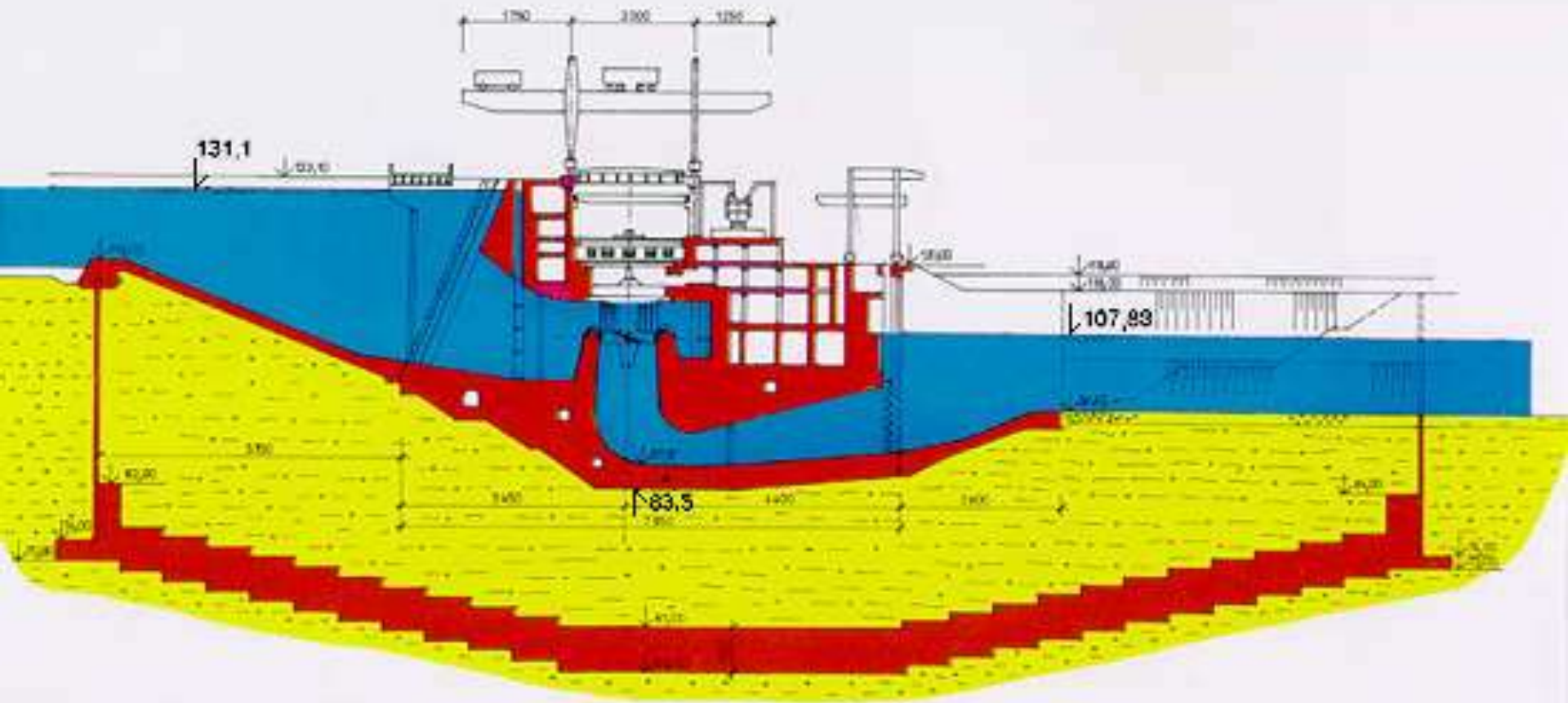
What's in a map?



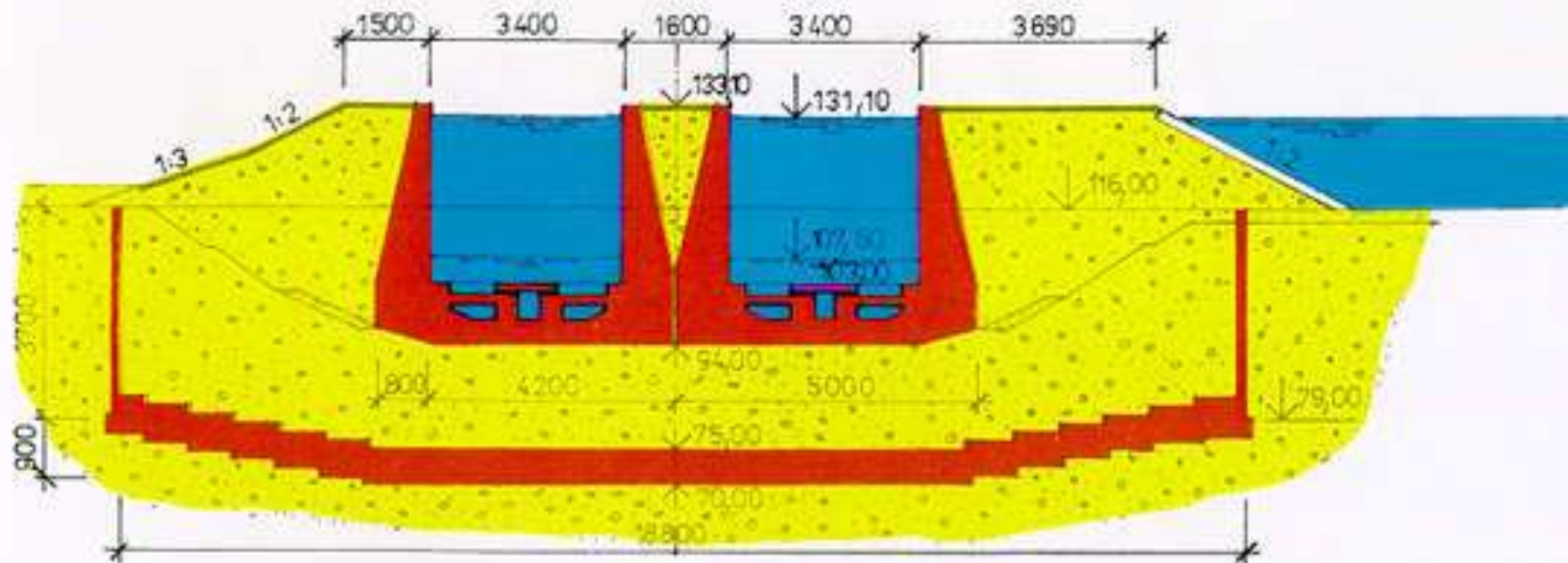
Bổ



Bósi erőtelep



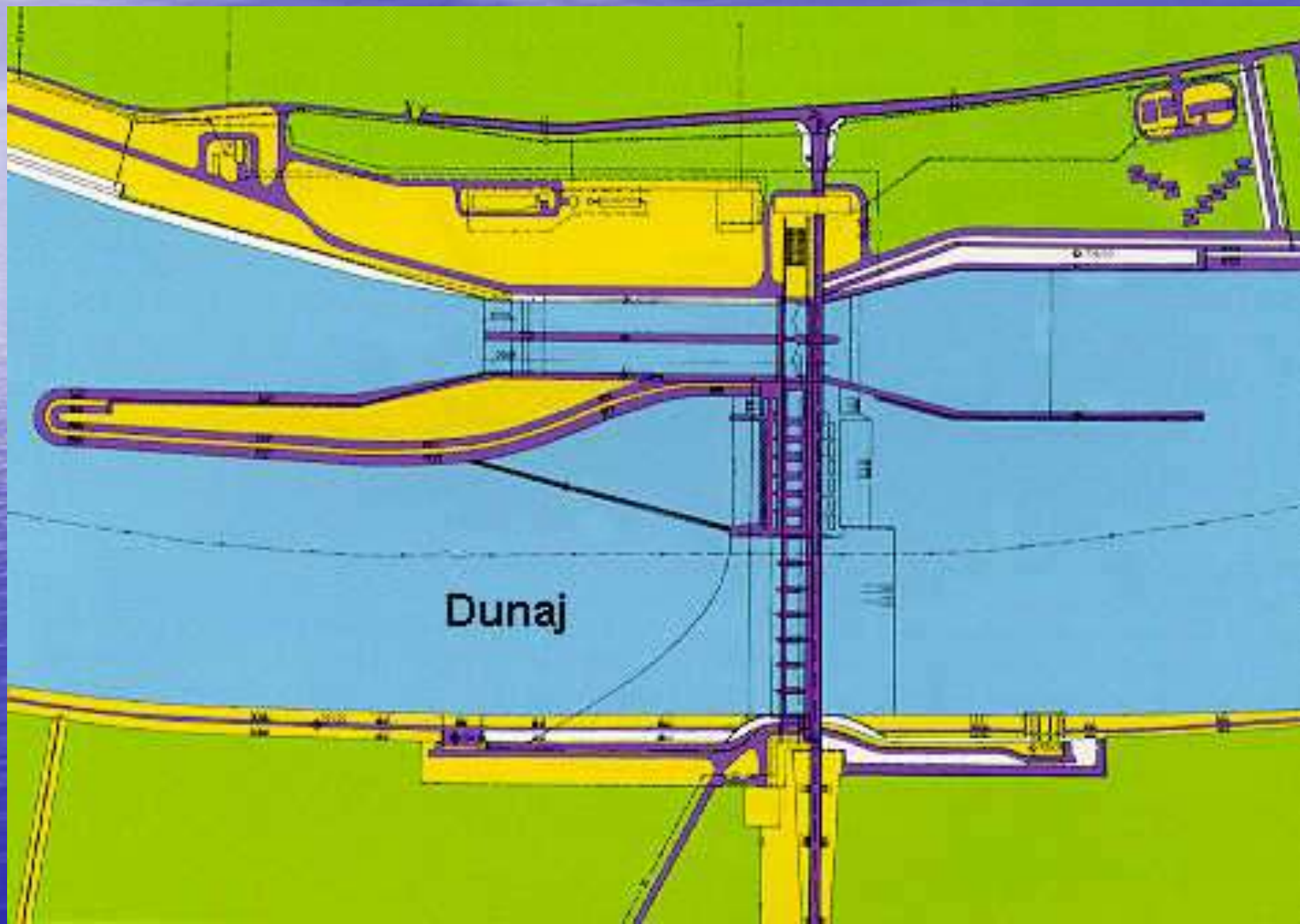
Bósi hajózsilip



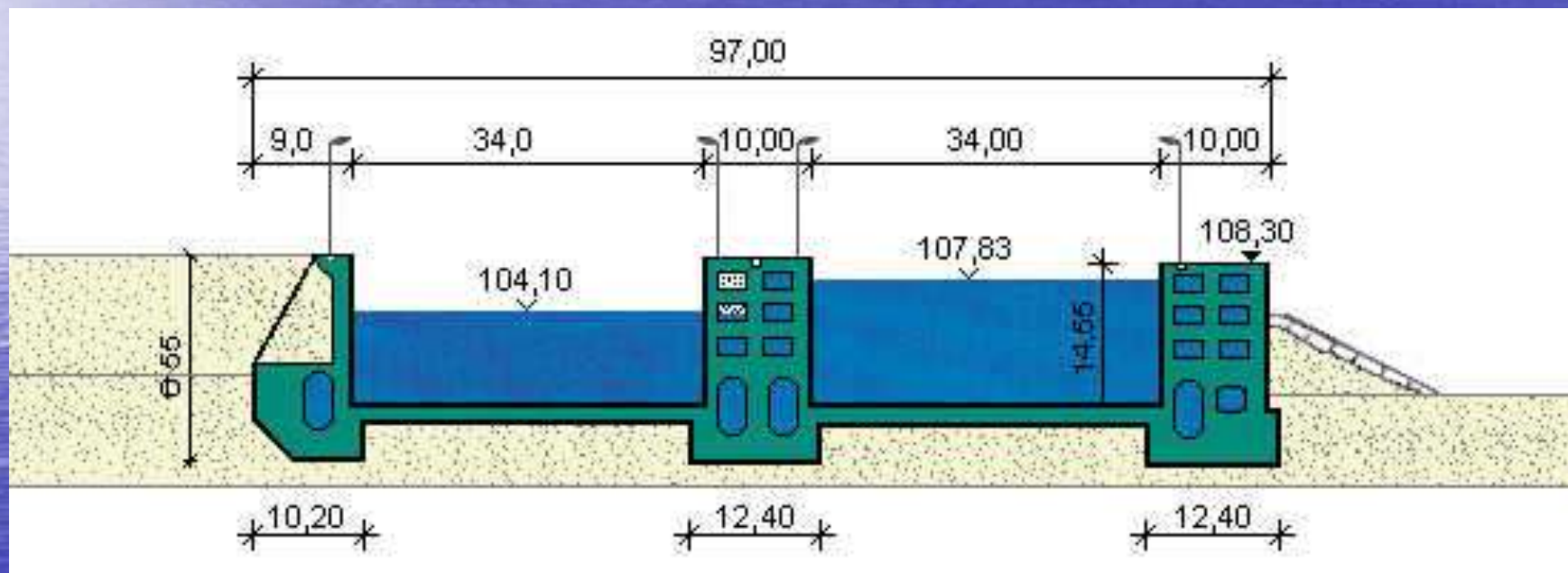
Vizualizácia stupňa vodného diela Nagymaros podľa Zmluvy z r. 1977



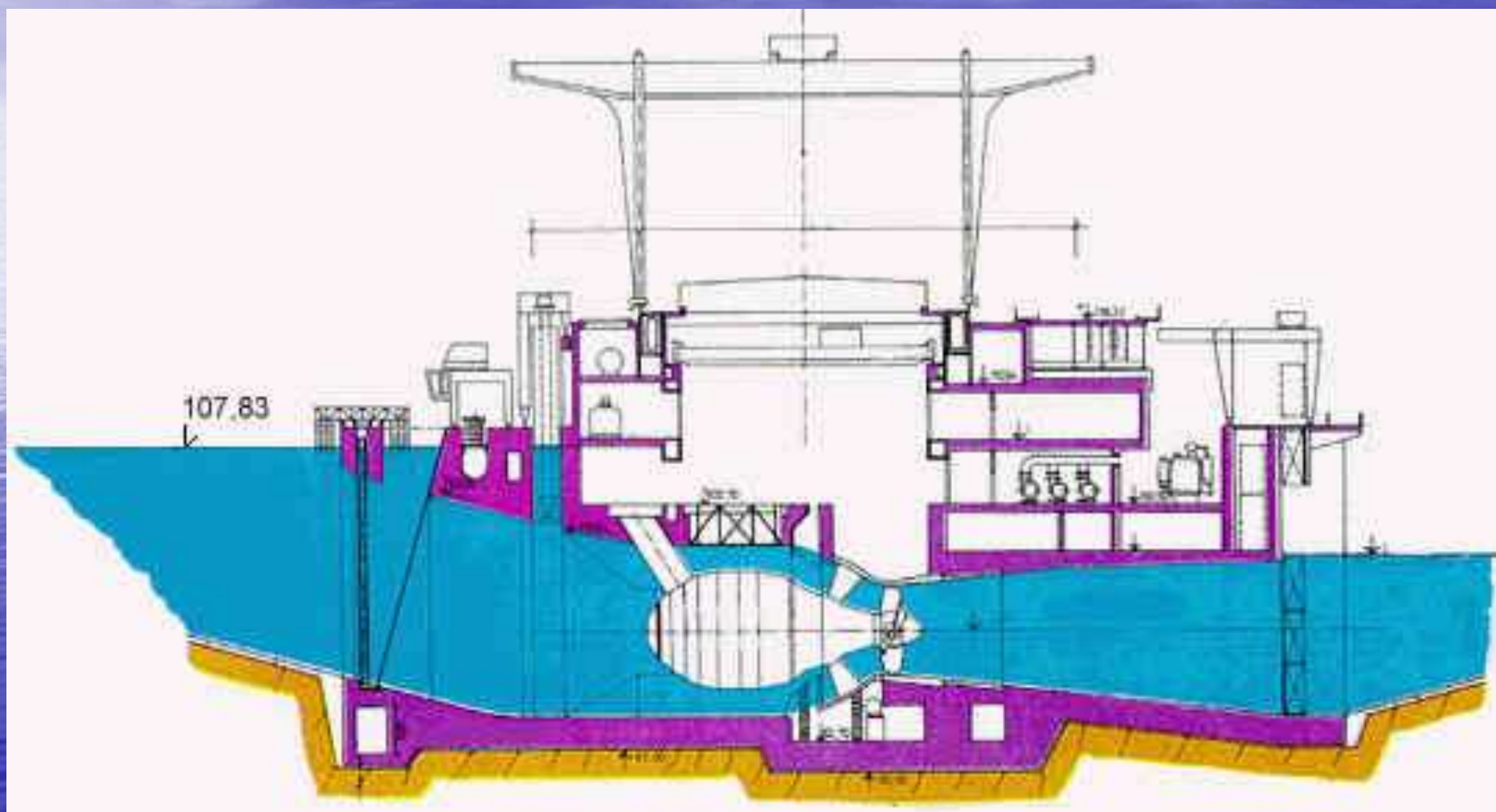
Nagymaros



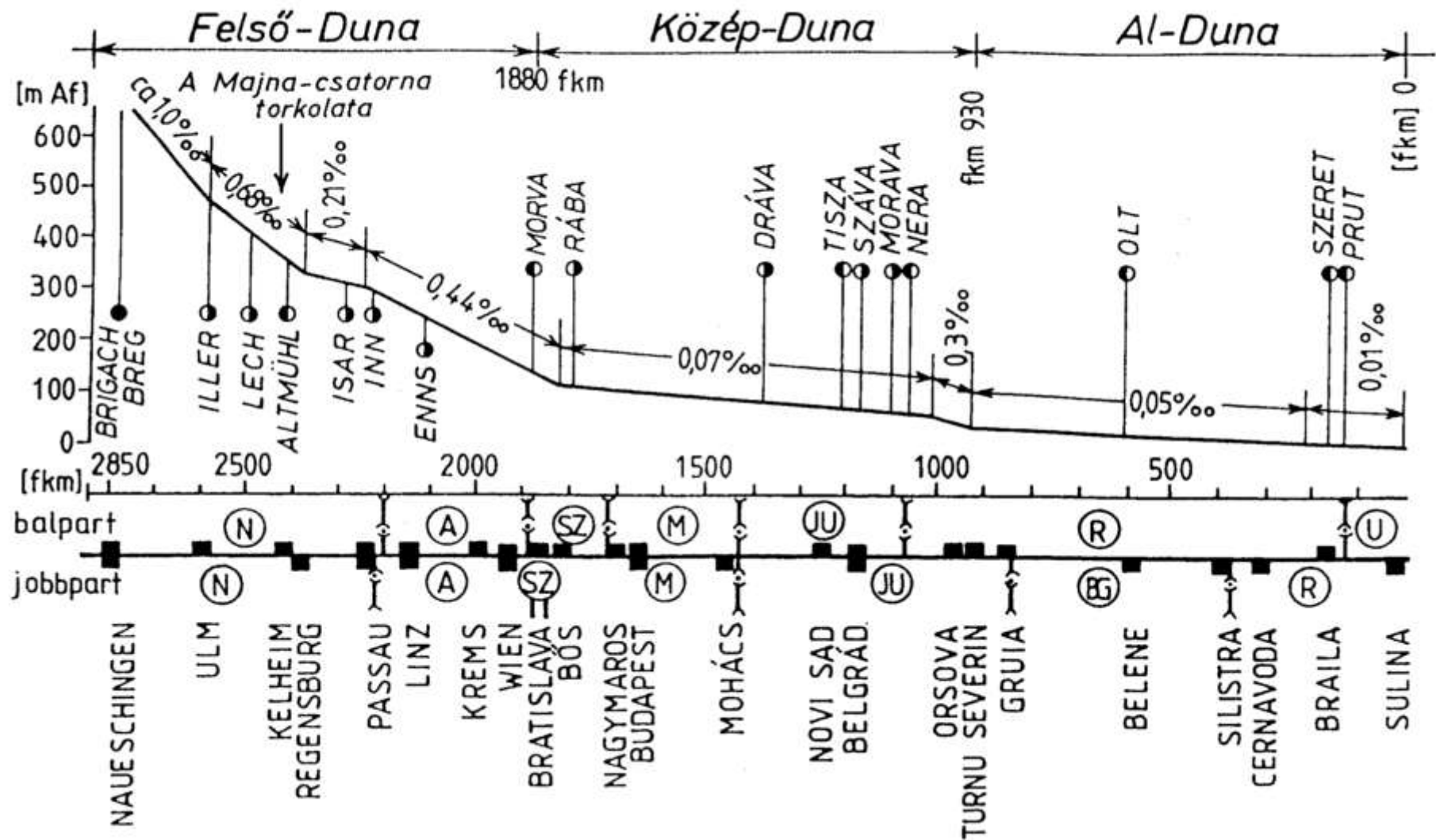
Nagymarosi hajózsilip



Nagymarosi erőtelep



A Duna hossz-szelvénye

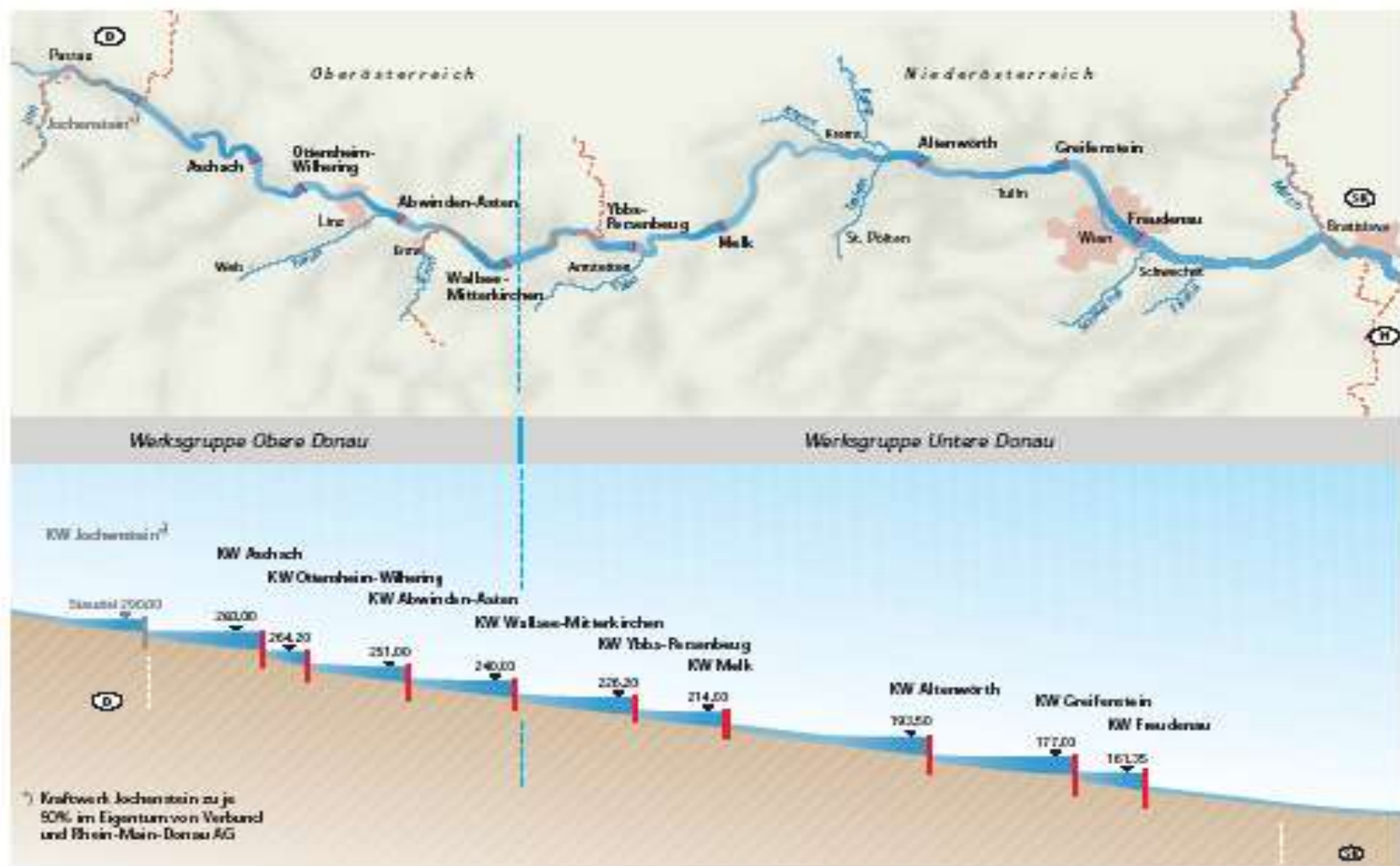


A Duna németországi szakasza



- | | |
|-----------------------|-----------------|
| 1 ULM - BOFINGERHALDE | 11 DONAUWÖRTH |
| 2 OBERELCHINGEN | 12 LECHSEND |
| 3 LEIPHEIM | 13 BERTOLDSHEIM |
| 4 GÜNZBURG | 14 BITTENBRUNN |
| 5 OFFINGEN | 15 BERGHEIM |
| 6 GUNDELFINGEN | 16 INGOLSTADT |
| 7 FAIMINGEN | 17 GROSSMEHRING |
| 8 DILLINGEN | 18 VOHBURG |
| 9 HÖCHSTADT | 19 NEUSTADT |
| 10 TAPFHEIM | 20 KETHEIM |
| | 21 BAD ABBACH |

Osztrák dunai vízlépcsők



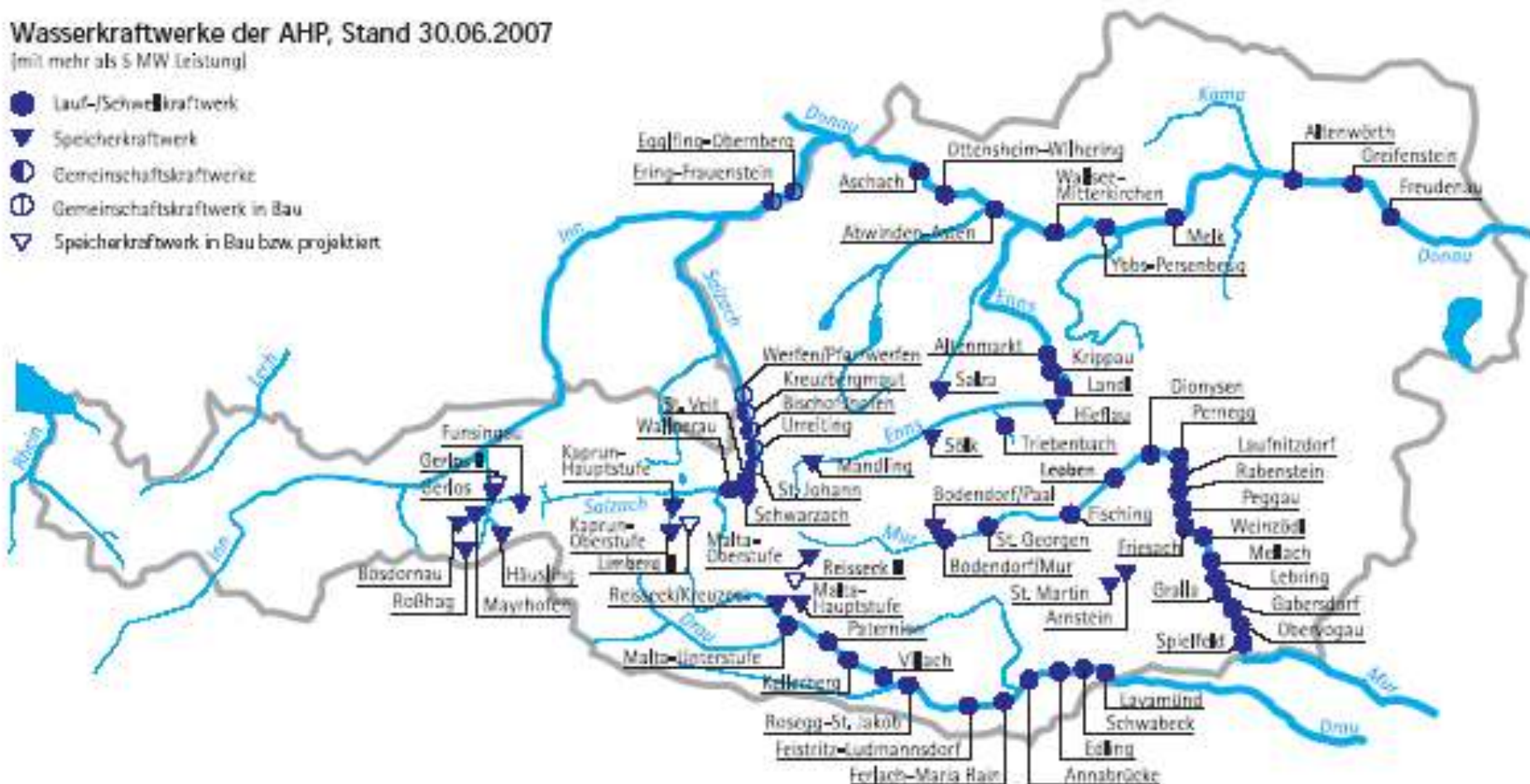
Werkgruppen Obere und Untere Donau, Lageplan und Längsschnitt

Osztrák vízlépcsők

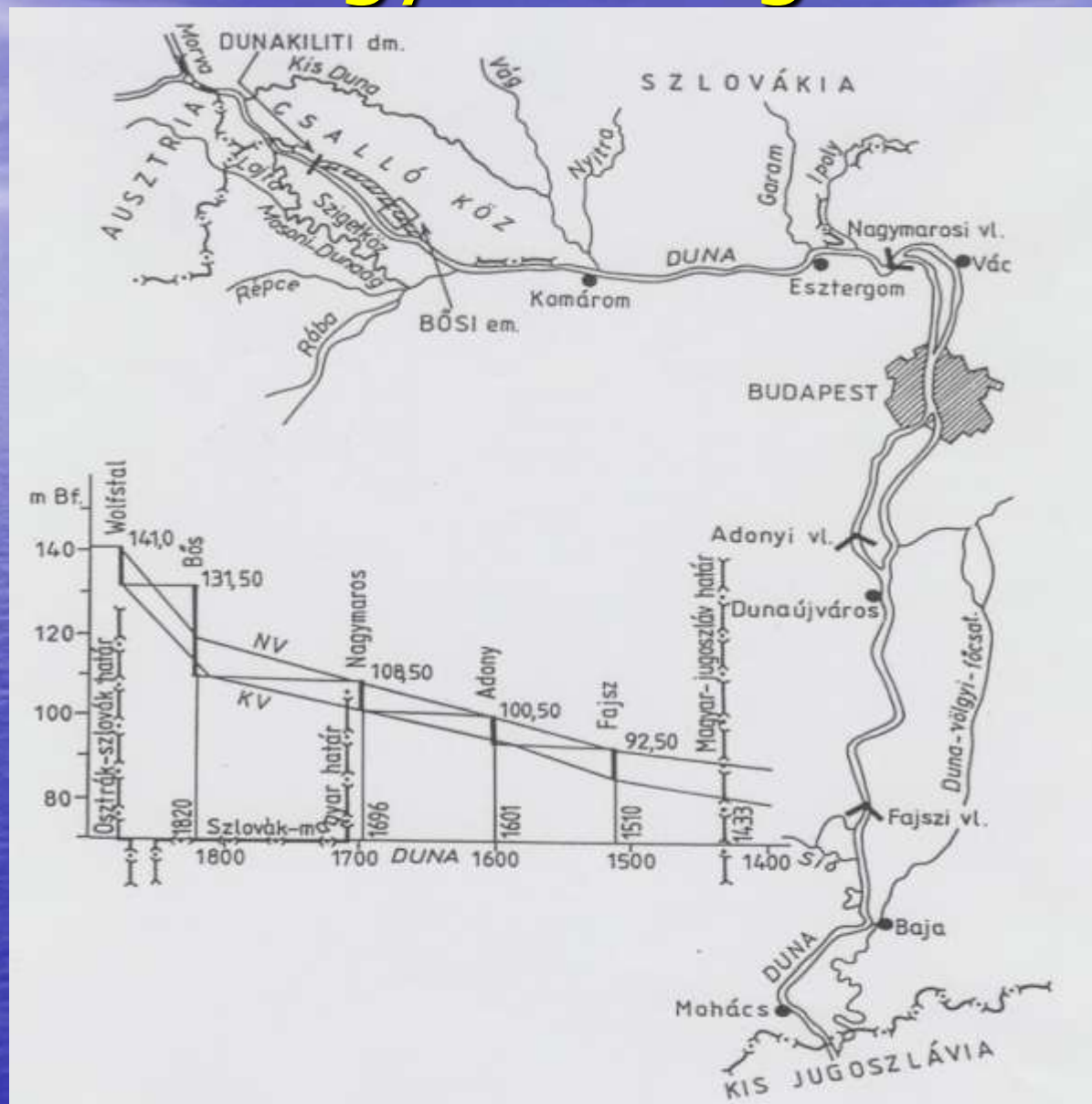
Wasserkraftwerke der AHP, Stand 30.06.2007

(mit mehr als 5 MW Leistung)

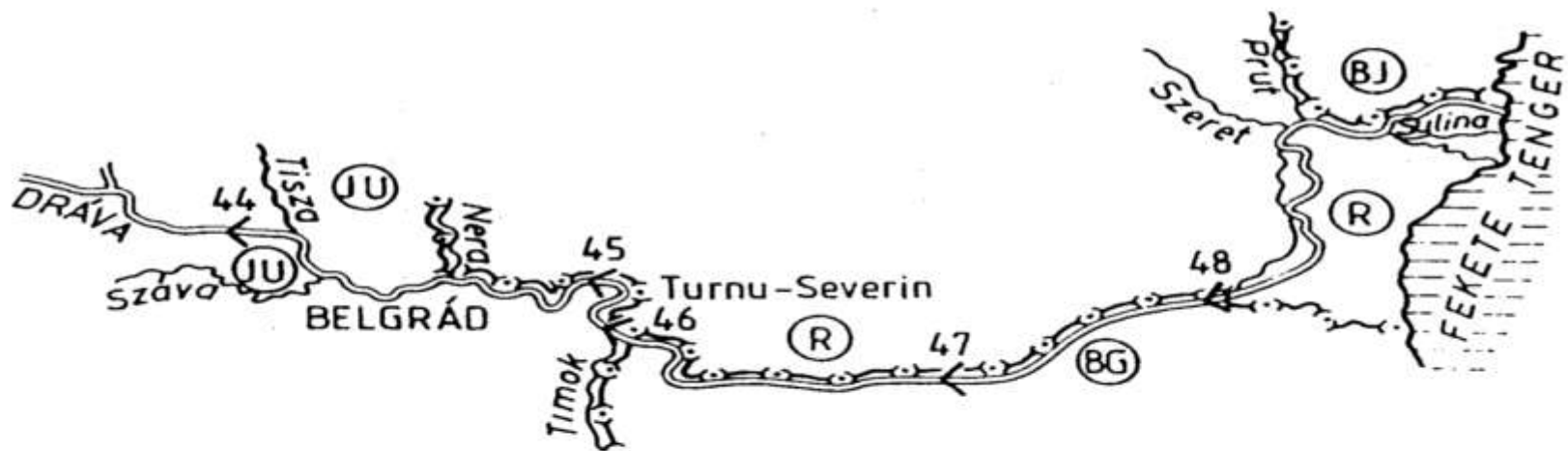
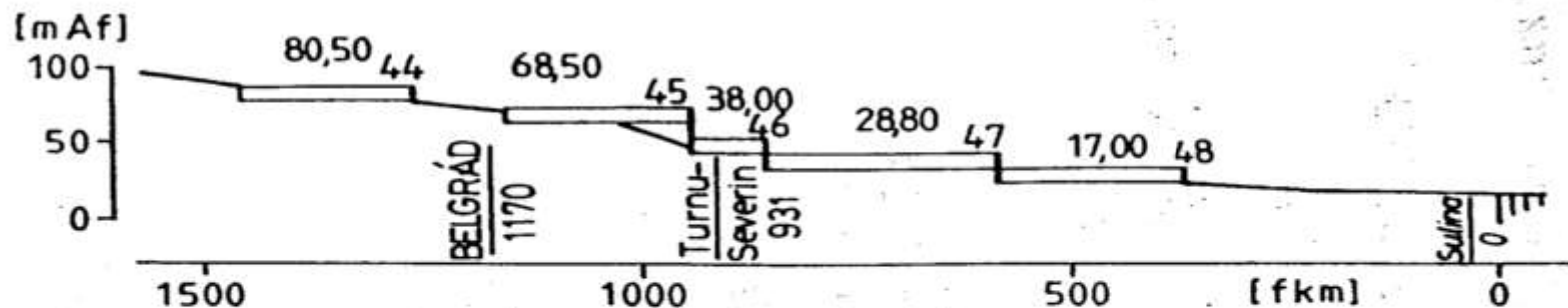
- Lauf-/Schwefelkraftwerk
- ▼ Speicherkraftwerk
- ⊕ Gemeinschaftskraftwerk
- ⊕ Gemeinschaftskraftwerk in Bau
- ▽ Speicherkraftwerk in Bau bzw. projektiert



A Duna magyarországi szakasza



A Duna alsó szakasza



- 44 NOVI-SAD [JU]
- 45 VASKAPU I. (DJERDAP) [R/JU]
- 46 VASKAPU II. (GRUIA) [R/JU]
- 47 CIORA-BELENE [R/BG]
- 48 CERNAVODA-SILISTRA [R/BG]

A BNV-vel szembeni vádak

- **A természetes állapot megszüntetése**
- **Földrengésveszély miatti kockázatok**
- **A Dunakanyar tönkretétele**
- **A vízminőség romlása**
- **A Dunakiliti feletti tározó bűzös tóvá válása**
- **Tönkremegy a Szigetköz élővilága és a felszín alatti vízkészlet**
- **Veszélybe kerül Budapest vízellátása**
- **Összefoglalva: "Ökológiai szükséghelyzet"**

A média szerepe

- Vízlépcsőt ellenzők túlsúlya
- A vízlépcsőt támogatók érvelésének szinte teljes elhallga(tta)tása
- „Szörnyképek” bemutatása az építkezésekről
- A vízlépcsőt pártolók gépkocsiinak megrongálása, elmozdításuk pozíciójukból
- A vízügyi ágazat szinte teljes szétverése
- Stb.

1997.01.18.

ORSZÁG

ÁRA: 36 FORINT

PILAP •

A nincstelenség
szakítószilárdasága

(A LÉLEK...)

3. oldal

Retorika
a hatalom
szolgáltatában

(A SZOCIALISTÁK...)

9. oldal

A Dunaszauroszt újból rémiszt

A hágai bíróság nem kocsma



A nemzetközi szakértők szerint komoly esélyünk van a per megnyerésére

FRANKFURT, 1997. JANUÁR 16.

Új Magyarországi sajtó

A Duna-kör tegnap bejelentette, hogy minden parlamenti párttal felismeri a kapcsolatot annak érdekében, hogy ne támaszkodjék az érvényben lévő (magyarországi) határozati előírásokra, hanem az új, most is folyó tárgyalásokkal a Duna-ellenőrzésről a bős-vízi erőműről. A Duna-kör számára érthető, hogy a sajtó egyik propagandapostjával szemben a magyar fél nemmilyen válaszadást nem tesz, noha a nemzetközi jog és vízügyi szakértők egy-

behangzó véleménye szerint a magyar félnek komoly esélye van Hágában a per megnyerésére. Ezt belátva a kisebbik kudarcsok miatt már elfutároha magát a titkos tárgyalásoktól, az ellenfél pártjai mindig is ellenérték a külön alkut. Feltűnik az is, hogy noha a Magyar Távirati Iroda egy hete jelentette egy csúsz lap nyomán az Esztergom környékén felépítendő duzzasztómű tervét, és az emelt folyó tárgyalásokról is beszámolt – az egyetlen külföldi című újság kivételével ez a közlemény a magyar lapokban nem jelent meg.

Négy tucat hágai nemzetközi bírósági tárgyalás megkezdése előtt a magyar kormány nem az ország esélyeitől távolította a nyilvánosság valószínűsítő fórumán a magyar lakosságot, hanem titkos tárgyalások híre miatt magyarsághoz költöztet. A kormány tagjai, míg a Duna-kör és Illés Zoltán állítja, hogy a nyilvánosság melletti államközi tárgyalások egy bős alatti megállapodásról, Hága előtti meggyőzésről szólnak. A részletek, évek és ciklusok az 5. oldalán

1997. 1. 26.

4 Új MAGYARORSZÁG

BELI

Bús nagymarosi praktikák

Fideszes szakértő a politikai „sodrásról”

A Bős-Nagymarosi vízlépcsőrendszer tárgyában folyt állítólagos különalku kérdése már a „felszínen” sem környezetvédelmi-energetikai-vízügyi vita tárgya. Az ügy ízig-vérig politikai kérdés. Erről is nyilatkozott lapunknak Illés Zoltán Fidesz-alelnök, környezetvédelmi szakértő.

– Horn Gyula elejtett egy másfél mondatnyi megjegyzést Chirac francia elnökkel közös sajtótájékoztatóján: „Hága jó néven venne”, ha Magyarország és Szlovákia különalku keretében meg egyeznének a Bős-Nagymarosi vitában. Ez számomra egyértelmű jelzés arra, hogy ha törvénytelenesen is, de különalkut akar kötni – kezdi Illés Zoltán. – Ezt bizonyítja a póstyéni kétoldalú miniszterelnöki találkozó elhallgatása, majd az ezt követő Bős-Nagymarossal kapcsolatos titkos „szakértői” tárgyalások elbagatelizálásának szándéka is.

– Milyen érdeke fűződne Horn Gyulának, az állítólagos megállapodáshoz?

– Horn Gyula taktikázik. Egyrészt 1988 óta elkötelezettje a nagymarosi mű felépítésének. Ha százmilliárd árán felépülne Esztergom alatt az eredetileg Nagymarosra szánt létesítmény, az a vízjárás megváltozása miatt szükségessé tenné egy adonyi és

egy fajszi duzzasztómű létesítését, ami óriási állami építőipari megrendelést jelentene, azaz bizonyos vízügyi-gazdasági érdekcsoportoknak kedvezne. Az SZDSZ viszont a vízlépcsők ellen kötelezte el magát, tehát a Horn-féle meg egyezés valóókot szolgáltatna, ami a parlamenti választásokhoz közeledve jól jönne a kisebbik kormánypártnak. A különalku kedvező lenne a szlovákoknak, mert amennyiben Hága az ötven-ötven százalékos vízmegosztás mellett foglalná állást (amiben az EU is érdeklődik, mivel alternatív hajóutat jelentene az öreg Duna), akkor nem tudnák gazdaságosan üzemeltetni a vízi erőművéket. Így viszont csak egy tetszőlegesen felrúgható meg egyezés kötelezné őket, ami annyit jelentene, mint a nyelvtörvény tükrében az alapszerződés.

– Lenne értelme másfél évvel a választások előtt belekezdeni vízlépcső-építkezésbe?

– A szocialisták úgy gondolják, hogy 1998 után is kormányzati tényezők lesznek. Másiklönben fél éven belül akár elindulhatna az építkezés. Ha egy új kormány aztán 1998-ban bontani kezdene, az sem baj, azt is ugyanazok a cégek végeznék. A lényeg, hogy legyenek állami megrendelések. Ki van ez találva. – Miért volna rossz az, ha Esztergomnál, majd lejjebb vízi erőműveket építene Magyarország? – Az, hogy tíz kilométerrel odébb épülne meg ugyanaz a vízi erőmű, mint amit eredetileg Nagymarosra terveztek, ugyanazokat a problémákat vetné fel, amelyekről a tudományos élet óriási mennyiségű iratanyagot állított elő. A síkvidéki erőművek a felduzzasztás helyén leülepedő hordalék által veszélyeztetnék a környéken a talajvíz tisztaságát, Európa egyik legnagyobb édesvíz-bázisát. Ez több kárt okozna, mint hasznát az, hogy nem szennyezi a levegőt. Naivitás azt hinni: a dunai erőmű ügye környezetvédelmi vagy energetikai célokkal volna kapcsolatban. Itt kizárólag Horn és Meciar napi politikai játékainak tárgya a vízlépcsőrendszer.

(bertók)

Bogárdi: Bős egyenlő a népiirtással!

Parlamenti képviselők az erőmű ellen

Csőlőztónél már csupán egy szivattyú működik a háromból, ugyanis a víz oly mértékben visszafolyik, hogy kénytelen-kelletlen bár, de szükségessé vált a gépek leállítása. Az elmúlt két nap alatt új gátat építettek a hihetetlen energia árán a nagy mennyiségben visszafolyó víz s a szivattyúállomás közé. A tiltakozók folytatják akcióikat, s mindennap egy parlamenti képviselő ügyel arra, hogy a demonstráció résztvevői ne lehessenek semmiféle atrocitás áldozatai. A szövetségi parlament képviselőjét, Varga Olivért s a helyszínen tájékozódó MDF-es magyar képviselőt, Bogárdi Zoltánt kérdeztük a további fejleményekről.

Varga Olivér, a szövetségi parlament képviselője:

— Jobb, ha állandóan van itt egy parlamenti képviselő, különben a rendőrök, mondvasínált okokra hivatkozva, egyszerűen elzavarják az embereket! Tegnap egy órára bementem Somorjára, s ezalatt az egyik tüntető hajszál híján menekült meg a teherautó kerekai alól — ráhajtott volna a sofőr! Merthogy elfoglaltuk a bevezető utakat, erre a dőmperek, a kerítést egyszerűen ledöntve, törtek maguknak lejárót, s az egyik Tatrás fogta magát, és minden további nélkül elgázolta volna az emberünket!...

— A szivattyúk beindítása sokak szerint immár a végső, megfellebbezhetetlen döntés. Önök miben reménykednek ezek után?

— Abban bízom, hogy ez a szivattyús megoldás technikailag egyszerűen kivitelezhetetlen. Ezenkívül — miután elég jól is-

merem a környéket — pontosan tudom, milyen a munkagödör alja, s miután jóval magasabb, mint a talajvízszint — így az átszivattyúzott víz nagy része egyszerűen elfolyik a kavicsos rétegen keresztül. Ezt jól példázza, hogy ma már Doborgaznál — ahol az átvezető utat elárasztották — jóval alacsonyabb az átfolyás, minden valószínűség szerint emiatt... S miután a csatorna csak bizonyos helyeken aszfaltszigetelésű, s a beton majd mindenhol megrepedt, így a szivárgás mértéke egyre nagyobb.

— A három falu, amely elzárt a világtól, kap valamiféle segítséget, avagy marad az áldatlan helyzet, hogy naponta több mint 50 kilométert kell kerülniük az embereknek hazáig?

— Régebben úgy oldották meg, hogy a közlekedési vállalat nem számolt külön viteldíjat a hosszabb távra. A jelen helyzetben még szó sem volt bármiféle

megoldásról. A busz különben — bár a vízen keresztül — még a rendes útvonalon jár, amíg lehet...

— A parlamenti időszak kezdetekor terveznek-e valamilyen tiltakozást, interpellációt az erőmű ügyében?

— Amennyiben addig nem oldódik meg a helyzet, akkor természetesen. Sőt, most fogalmazzuk közös interpellációnkat a belügyminiszternek címezve, ugyanis szeretnénk megtudni, ki rendelte ki a rendőrséget a gátra.

Bogárdi Zoltán, az MDF parlamenti képviselője:

— Azt hiszem, a magyar fél szándékai egyértelműek, ami viszont igencsak kérdéses: a szándék megvalósíthatósága... Az már teljesen bizonyos, hogy Nagymaros nem készül el, a kérdés csupán az, hogyan állítsuk helyre a helyszínt. Rendkívül sok függ attól, mi lesz Bősen, ezért is jöttem ma személyesen meggyőződni a munkálatokról, s a valós helyzetéről. Miután a nagymarosi körzet országgyűlési képviselője vagyok, kötelességemnek érzem az állandó tájékozódást, hiszen választóim aggodalommal vegyes félelemmel várják a végső döntést... Évek óta járok erre, s szinte felfoghatatlan számomra, hogy azok, akikkel néhány éve még együtt küzdöttünk a vízerőmű megépítése ellen — akkor ugye még ellenzékiként — most ugyanők képviselik a megépítés ter-

vét! Rettenetes csatlódás, hogy azok a mostani szlovákiai vezetők nem veszik észre a vízerőművel kapcsolatos cselt: bizonyos köröknek az az érdeke, hogy ebből magyar—szlovák ellentétet kovácsoljanak...! Épp ezért rettentően szűk a magyar kormányzat lépésterét. Európának kellene észrevennie, hogy európai nyomás szükségeltetik, hogy a szlovák kormány belássa: majdhogynem népiirtásról van itt szó, igaz, nem konkrétan, ám az esély benne foglaltatik! Ez a mostani intézkedés, amely minden fizikai törvényszerűséget figyelmen kívül hagy — hatalmi, demonstratív akció!

— Sokak szerint azonban mégis erőteljesebb intézkedés szükséges lenne a kormány részéről...

— Sajnos azt kell mondanom, azok a bizonyos körök, akik az erőmű befejezését erőltetik, azt akarják elhíttetni az emberekkel, hogy itt pusztán szlovák—magyar ügyről van szó. Ezek az erők minden hivatalos avagy kormányzati lépést úgy értékelnek, mint a békeszerződés elleni revansot, a határok újrendezését, mint területi követelést, s nem utolsósorban mint a belügyekbe való beavatkozást! Tehát csak a civil szféra lehet, amely nyomást gyakorolhat a közvéleményre, s ez a civil szféra kérhet segítséget a Nyugattól — amely viszont hathatós eszközökkel rendelkezik...

• Bercsi János



Regensburg



Geisling





Az Inn, a Duna és az Ilz találkozása Passaunál



Jochenstein



Schlögen





Melk







Altenwörth



Bécsi Duna-szakasz











Dunacsúny



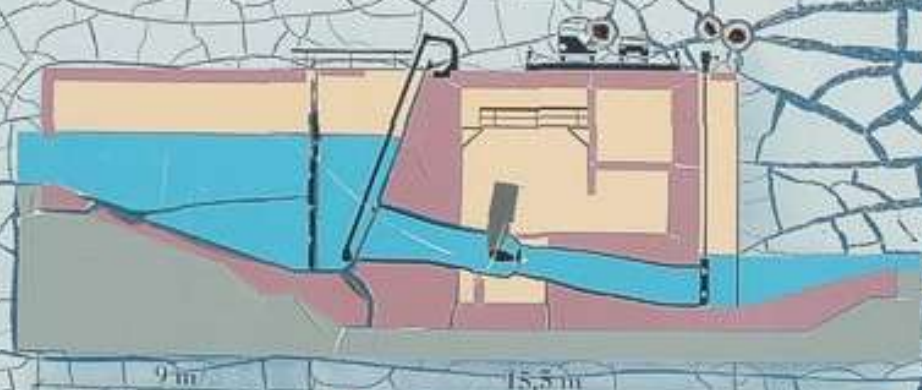
Mošonské rameno malá vodná elektrárň - priečný rez

2 x 0,5 MW = 1 MW hrsl. výkon
rozdiel vodných hladín 6 - 9,5 m
2 kolénové turbíny typu Kaplan

VODNÉ DIELO GABČÍKOV



VODOHOSPODÁRSKA
VÝSTAVBA, s.p.



9 m

15,5 m

Dunakiliti térsége



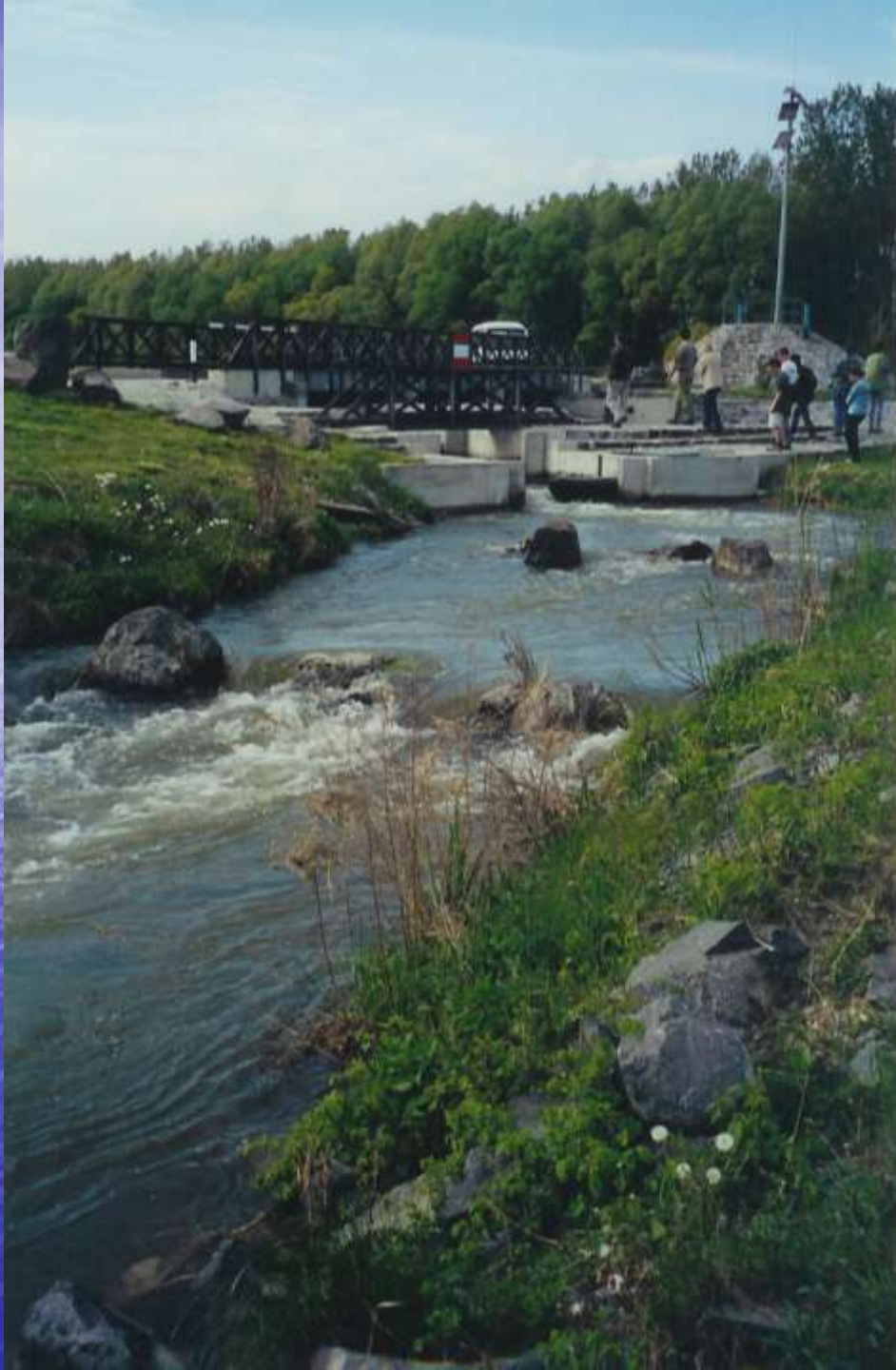
Dunakiliti: fenékküszöb



Szigetközi vízpótlás



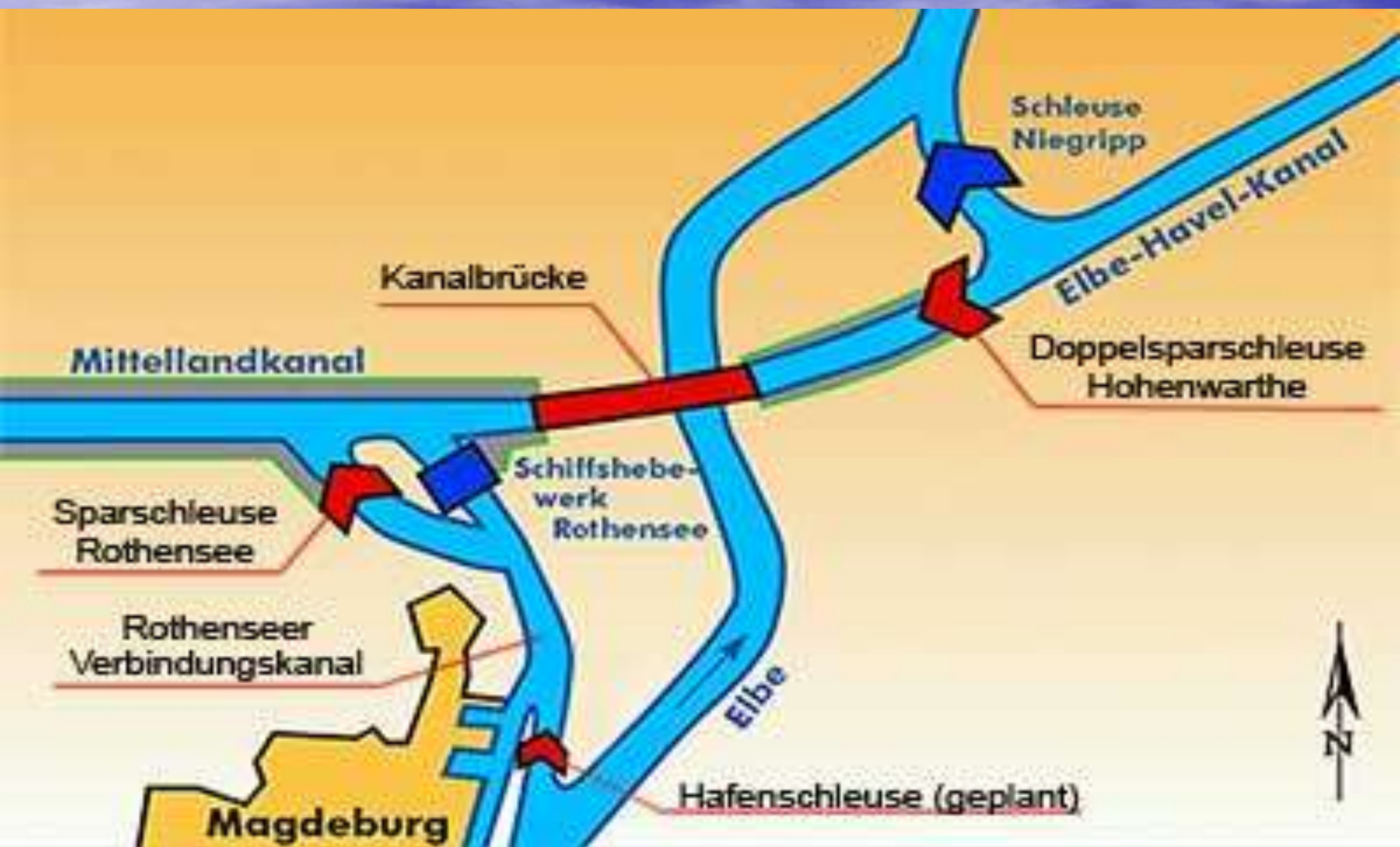
hallépcső



Bổs



Elba-Mittellandkanal



Csatornahíd az Elbán



Arzviller



Strepy-Thieu hajólift (Belgium)



Falkirk



Falkirk





Hágai ítélet (1997.IX.25.)

- Nem mi nyertünk, de tizenkét és fél év alatt a pénzköltésen és a parttalan vitákon kívül nem sok történt. Az EU-s tagság és a VKI figyelembevételével történő cselekvés talán hoz valami megoldást. Az előrelépéshez – mi számít annak(?) - egészen más hozzáállás kell a politika és a tömegtájékoztatás oldaláról.

Epilógus

**...Én dolgozni akarok. Elegendő
harc, hogy a múltat be kell vallani.
A Dunának, mely múlt, jelen s jövő,
egymást ölelik lágy hullámai.
A harcot, amelyet őseink vívtak,
békévé oldja az emlékezés
s rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk; és nem is kevés.
(József Attila: A Dunánál)**